

Örgüt

Künyeleri



UNFPA ile birlikte Çocuk Yaşıta, Erken ve Zorla Evliliklerin Önlenmesi Destek Programı Faydalanıcısı STÖ'lerin Kurumsal ve Operasyonel Kapasitelerinin Geliştirilmesi Projesi'ni yürüttüyoruz.

Hayat Sende Gençlik Akademisi Derneği

EKSİ 25 Derneği

Eşit Haklar İçin İzleme Derneği

Katre Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği

Mimozza Kadın Derneği

Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği

**Kimler
var
derseniz**

Kısaca

Hayat Sende Gençlik Akademisi Derneği, koruma altındaki kız çocukları ve genç kadınların çocuk yaşta, erken ve zorla evliliğe (ÇYEZE) sürüklenmesi konusundaki sorunları paydaşlarla birlikte belirleyip politika düzeyinde savunuculuk faaliyetleri yürütürken, **Eksi 25 Derneği** özellikle mevsimlik tarım işçisi çocuklarının ÇYEZE riskini azaltmak için pilot bir proje yürütüyor.

Eşit Haklar İçin İzleme Derneği (ESHİD) ise belediyeler ve barolar ile çalışarak kurumsal kapasite geliştirme desteği veriyor.

Katre Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği, Erzincan'da ÇYEZE'nin nedenleri ve sonuçları üzerine araştırmalar yaparak kadınlara yönelik atölyeler düzenliyor.

Mimoza Kadın Derneği, mahallelerde kadınlarla bir araya gelerek farkındalık çalışmaları yapıyor ve bir "Hizmet Haritası" oluşturmayı hedefliyor.

Son olarak, **Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği** ÇYEZE ile mücadelede uluslararası savunuculuk kapasitesini güçlendirmeye odaklanıyor.





Hayat
Sende

Hayat Sende Gençlik Akademisi Derneği

02



Kuruluş Yılı
2007

Kuruluş Amacı

Koruma altındaki çocuk ve gençler ile korumadan ayrılan bireylerin karşılaştıkları güçlüklerle yönelik yenilikçi politikalar geliştirmek ve buna hizmet edecek uygulamalar yapma hedefiyle kuruldu.

Web Sitesi

www.hayatsende.org

Çalıştığı Tematik Alanlar

Devlet koruması altındaki çocuk, gençler ve kadınlar; koruyucu ailelik ve evlat edinme alanlarında çalışmalar yürütüyor.

Hayat Sende Gençlik Akademisi Derneği



Ne tür faaliyetler yürütüyor? Hangi alanlarda çalışıyor?

- Devlet koruması altında yetişen çocuk ve gençlerin psikososyal ve eğitim yaşamında güçlendirilmesi için burs, mentorluk, sosyal hizmet danışmanlığı ve psikolojik destek sunuyor.
- Çocuk koruma sisteminin geliştirilmesi için politika önerileri hazırlama, karar verici ve uygulayıcılarla görüşmeler gerçekleştirme çalışmaları yürütüyor.
- Toplumda koruma altında yetişen çocuk ve gençlere yönelik etiketleme ile mücadele etmek için doğru sözlük gibi farkındalık artırıcı çalışmalar yapıyor.
- Koruma altında yetişen çocuk ve gençlerin ihtiyaçlarını görünür kılmak ve çözüm önerileri geliştirmek için araştırmalar ve bilgi notları düzenliyor.
- Birlikte çalıştıkları sivil toplum örgütlerinin kapasitesini güçlendirmek için eğitim, atölye ve mentorluk çalışmaları gerçekleştiriyor. Bu kapsamda bilgi erişimini kolaylaştırmak için açık bir kaynak olan www.alternatifbakim.org veri tabanını hayata geçirdiler.

ÇYEZE'nin Önlenmesi Destek Programı kapsamında ne yapıyorlar?

ÇYEZE'nin Önlenmesi Destek Programı kapsamında koruma altındaki kız çocukları ve kadınların çocuk yaşta erken/zorla evliliğe sürüklenmesi konusunu sorunun ortaya konması için paydaşlarla birlikte ya da temas halinde ortaklaşa tanımladılar. Bu kapsamda sivil toplum örgütleri, kamu ve akademiden 34 paydaşla arama çalıştayı gerçekleştirdiler. Çalıştay çıktılarını raporlaştırarak politika düzeyinde savunuculuk faaliyetleri gerçekleştirdiler.

Çalıştay raporuna [buradan](#) ulaşabilirsiniz.



EKSİ 25 DERNEĞİ

Orada Çocuk Var!!

EKSİ 25 Derneği



Kuruluş Yılı

2015

Kuruluş Amacı

25 yaşına kadar her bireyin yüksek yararını gözeterek, yaşamasını, gelişmesini, katılımını, ihmal, istismar ve her türlü şiddetten korunmasını sağlamak, doğayı ve iklim krizinin önlenmesini merkeze alan çalışmalar yapmak amacıyla kuruldu.

Web Sitesi

www.eksi25.org.tr

Çalıştığı Tematik Alanlar

Çocuk haklarına saygı kültürünün oluşturulması, çocuğa yönelik şiddet konusunda kamu duyarlılığının artırılması, önleyici, koruyucu ve çocuk dostu hizmetler sağlanması

EKSi 25 Derneği

Ne tür faaliyetler yürütüyor? Hangi alanlarda çalışıyor?

Dernek, Eskişehir'de Eksi 25 Çocuk Köyü ve Sebahattin Kırtunç Göç Kampüsü, Kütahya'da Bir Arada Çocuk Köyü ve Hatay'da Eksi 25 Hatay Çocuk Köyü olmak üzere üç il ve dört merkezde faaliyet gösteriyor.

Çocuk Köyleri projesi kapsamında; bu illerde çocuklara yönelik bir yaşam alanı oluşturarak dezavantajlı çocuklar başta olmak üzere tüm çocukların sosyal etkileşimlerini, karşılaştıkları sorunlarla baş edebilme becerilerini güçlendiriyorlar.

Hukuki danışmanlık, psikolojik danışmanlık ve psikososyal destek alanlarında hizmet sunuyorlar. Ayrıca, dernek uzmanlarının ailelere, çocuklara, öğretmenlere ve avukatlara yönelik geliştirdiği dört farklı eğitim modülü de açık kaynak olarak paylaştılar.

Bütüncül ve hak temelli yaklaşımla, çocuk ve gençlerin mutlu ve güvende olduğu bir yaşamı oluşturmak amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde durum belirleme, toplumun her kesimine yönelik bilinçlendirme, çocuk ve gençleri hakları konusunda güçlendirme çalışmaları yürütüyor; kendileriyle ilgili alanlarda çocuk ve gençlerin etkin katılımını sağlıyor, şiddete maruz bırakılan çocuklara, gençlere ve ilgili kişilere destek veriyor, politikalar geliştirilmesine, ilgili mevzuatın ve uygulamaların güçlenmesine katkıda bulunmaya yönelik çalışmalar gerçekleştiriyor.

Çalışmalarını çocuğa yönelik şiddet ve ayrımcılıkla mücadeleyi içeren **Çocuk İhmalini ve İstismarını Önleme**, çocuk hakları ve öğretime yönelik çalışmalar içeren **Çocuk Hakları**, sahada karşılaşılan güçlükler ve çözüm önerilerini belirleyen **Durum Belirleme**, şiddete maruz kalmış çocukların izlemesinin yapıldığı **Vaka İzleme**, hak ihlallerine uğrayan 25 yaş altı bireylere yönelik farkındalık yaratma ve ayrımcılıkla mücadeleyi içeren **Farkındalık Çalışmaları**, lise veya üniversite gençlerinden oluşan **Gençlik** ve çocuk hakları temelinde **Doğayı ve İklim Krizini Merkeze Alan Çalışma** olmak üzere 7 program kapsamında yürütüyor.

EKSi 25 Derneği

ÇYEZE'nin Önlenmesi Destek Programı kapsamında ne yapıyorlar?

Mevsimlik gezici tarım işçisi aileler arasında da çocuk yaşta evliliklerin yaygın bir sorun olduğu bilinen bir gerçek. Eskişehir Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 2020 Brifing Raporuna göre Eskişehir Mart - Kasım ayları arasında 13.255 sayıda MTİ bireye ev sahipliği yapıyor. İşçilerin %93,4'ü Şanlıurfa, % 1'i Mardin, % 1'i Adana ve % 1'i de Diyarbakır illerinden geliyor.

Dernek bu proje kapsamında 2022 yılında Anadolu Üniversitesi, UNFPA ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın işbirliğinde çalışmalara başladı. Sebahattin Kırtunç Mevsimlik Tarım İşçileri ve Göç Kampüsü'nde birincil önlemeye yönelik pilot bir çalışma yürüttü. Bunun için çocuklar ın yaşlarına ve gelişimlerine uygun etkinlik alanları oluşturdular ve buradan olumlu geribildirimler aldılar. Bu deneyimler sonrasında ÇYEZE'nin geleneksel ve kültürel bir sorun olduğu tespitiyle, çocuk ve kadınları güçlendirerek ortadan kaldıracılabileceğini düşündüler.

Mevsimlik tarım işçisi aileler ve çocukları için, çocuk ve kadınların güçlendirilmesine dayalı, çocuk katılımını esas alan bir model geliştirerek ÇYEZE'nin önlenmesini sağlamayı hedefledikleri proje 8 Basamak Çocuk Derneği ve Odunpazarı Belediyesi işbirliğiyle devam ediyor.

Bugüne kadar devam eden süreçte; toplam 39 atölye açtılar, yaş gruplarına göre planlanan bu atölyelerden 91 farklı çocuk olmak üzere toplam 569 katılımcı faydalandı. Atölyelerde 8 Basamak Çocuk Derneği'nden destek aldılar ve Akrandan Akrana Eğitim Modeli uyguladılar. "Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evliliklerin Önlenmesi Örnek Uygulama Rapor Kitabı"nı hazırlayarak yayımladılar. Çocuklar ve kadınlar ile odak grup görüşmeleri, ÇYEZE'nin önlenmesi, Çocuk Hakları, Başvuru Mekanizmaları, Kadın Sağlığı vb. alanlarda 5 güçlendirme eğitim çalışması gerçekleştirdiler, çadır yerleşkesindeki çavuşlar ile toplantı yaptılar ve 57 bireysel danışma verdiler.



ESHİD

Eşit Haklar

İçin

İzleme Derneği

Eşit Haklar İçin İzleme Derneği



Kuruluş Yılı

2010

Kuruluş Amacı

İnsan hak ve özgürlüklerinin herkes için tanınması ve sağlanması, bu doğrultuda, toplumsal örgütlülük düzeyinin geliştirilmesi, demokratik siyasal katılımın sağlanması, ayrımcılığın önlenmesi, insan hakları ve farklılıklara saygının geliştirilmesi, demokratik hukuk devleti normlarının uygulanması amacıyla kuruldu.

Web Sitesi

www.esithaklar.org

Çalıştığı Tematik Alanlar

Seçim izleme, adalete erişim, barışçıl toplantı ve gösteri hakkı, ırk, etnik köken, inanç veya dine dayalı ayrımcılık, insan hakları savunucularının güçlendirilmesi, adalete erişim ve eşitliğin güçlendirilmesi

Eşit Haklar İçin İzleme Derneği



Ne tür faaliyetler yürütüyor? Hangi alanlarda çalışıyor?

Çalışmalarını ayrımcılıkla mücadele ve insan haklarının korunması amacıyla yürütüyorlar. İzleme ve raporlama, araştırma, savunuculuk, hukuki ve pratik destek ile eğitim ve kapasite geliştirme alanlarında faaliyet gösteriyor..

Ayrımcılık ve hak ihlallerini tespit etmek üzere izleme çalışmaları yapıyor, elde edilen verileri raporlayarak kamuoyu ve karar alıcılarla paylaşıyor. Araştırma faaliyetleri aracılığıyla toplumsal ihtiyaçlar ve ayrımcılık eğilimlerini analiz ediyor, elde edilen sonuçları politika önerilerine dönüştürüyor. Savunuculuk faaliyetleri ile, eşitlik ve insan hakları temelinde kamu politikalarına etki ediyor ve karar alma süreçlerine katkı sağlıyor.

Hak ihlallerine maruz kalan kişilere hukuki ve pratik destek sunuyor; bireylerin haklarını kullanabilmeleri için gerekli yönlendirmeleri ve desteği sağlıyor. Ayrıca, sivil toplum örgütleri, barolar ve diğer paydaşların kapasitelerinin güçlendirilmesi amacıyla eğitim programları ve kapasite geliştirme çalışmaları gerçekleştiriyor.

Eşit Haklar İçin İzleme Derneği



ÇYEZE'nin Önlenmesi Destek Programı kapsamında ne yapıyorlar?

Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evliliklerin (ÇYEZE) Önlenmesi Destek Programı kapsamında iki aşamalı bir çalışma yürüttüler. Programın ilk fazında, İzmir Büyükşehir Belediyesi ile işbirliği içinde **“Belediyeler İçin Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evliliklerin İzlenmesi Rehberi”**ni hazırladılar ve bu rehber aracılığıyla belediyelerin veri toplama, politika geliştirme ve izleme kapasitelerinin güçlendirilmesine katkı sağladılar.

İkinci fazda ise **Muş ilini pilot bölge** olarak seçtiler ve Muş'ta çocuk yaşta evliliklerin önlenmesine yönelik hukuki destek, veri toplama ve izleme kapasitesinin güçlendirilmesi, yerel kurumlar arasında sürdürülebilir işbirliği modelleri oluşmasına katkı sağlamak hedefleriyle Muş Barosu, Muş Belediyesi ve yerel sivil toplum örgütleriyle işbirliği geliştirmek üzere çalışmalarımıza başladılar.

İkinci fazda Muş Barosu Kadın ve Çocuk Hakları Merkezlerinde görev yapan avukatlara, ulusal ve uluslararası standartları içeren **kapasite güçlendirme eğitimleri** düzenleyecek, Belediye, baro ve sivil toplum örgütleri arasında koordinasyonu artırmak amacıyla **rehberin tanıtıldığı ve değerlendirildiği bir çalıştay** gerçekleştirecek, Çocuklara yönelik bilgilendirici **Türkçe ve Kürtçe broşürler** hazırlayarak dağıtacak ve ÇYEZE'ye ilişkin algıyı ve yerel ihtiyaçları ortaya koymak amacıyla bir **anket çalışması** yürütecekler.



ERZİNCAN
KATRE KADIN
Danışma ve Dayanışma Derneği

Katre Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği



Ne tür faaliyetler yürütüyor? Hangi alanlarda çalışıyor?

- Kadınların ve LGBTİ+'ların şiddet başvurularını kabul ediyor, bu süreçte onlara hukuki, sosyal ve psikolojik destek sağlıyor.
- Kadına yönelik erkek şiddeti ile mücadele etmek ve cinsiyeti nedeniyle ev içinde ve ev dışında şiddete maruz bırakılan kadınların güçlenmesi amacıyla; toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı şiddet, mücadele yöntemleri, şiddete maruz bırakıldığında başvurulacak mekanizmalar, kadın hakları, 6284 sayılı Kanun ve İstanbul Sözleşmesi, nafaka hakkı ve adli yardım, kadın sağlığı temalı farkındalık artırmaya yönelik toplantılar gerçekleştiriyor.
- Çalışmalarını mahallelere ve köylere taşıyor; kadınlara üreme sağlığı ve cinsel sağlık üzerine görüşmeler yapıyor.
- Mahalle ve köylerinden dışarı çıkmakta zorlanan kadınlara ulaşmak, kadınlara derneğin tanıtımını yapmak, kadınların ihtiyaç ve sorunlarını görünür kılmak amacıyla her yıl düzenli olarak, belirledikleri mahalle ve köylerde saha çalışmaları düzenliyor. Bu çalışmalar öncesinde kadınların ihtiyaç ve sorunlarını tespit etmek için anket hazırlıyor ve kadınlardan gelen yanıtları analiz ederek raporlar yayınlıyor.

Katre Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği



ÇYEZE'nin Önlenmesi Destek Programı kapsamında ne yapıyorlar?

ÇYEZE Önlenmesi Destek Programı'nın ilk fazında bir araştırma projesi gerçekleştirdi. Proje süresince Erzincan' da ÇYEZE'nin nicel ve nitel verileri üzerine yine Erzincan'da bulunan 8 kurum ile araştırma/bilgi toplama görüşmeleri yaptı. Yine Erzincan'da yaşayan, farklı demografik ve sosyo-ekonomik yapılardan gelen kadınlardan bir örneklem seçerek kadınlarla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirip, anket çalışması yürüttü.

Destek Programı'nın ikinci fazında ise araştırma projesinde elde ettikleri çıktılar ve tespitler doğrultusunda kadınların ÇYEZE'ye dair bilgi eksikliklerini gidermek ve farkındalıklarını artırmak hedefleriyle çalışmalara başladılar. Bu kapsamda birinci fazda çalışma yaptıkları 3 mahallede kadınlara yönelik atölyeler düzenliyor; ÇYEZE'nin nedenleri, sonuçları, çocuk hakları açısından getirdiği sağlık dahil çeşitli riskler ve konunun hukuki boyutu hakkında bilgilendirmeler yapıyor. Yine atölyelerde kadınlara yüklenen rol ve sorumlulukların, kadınların yaşamları üzerindeki kısıtlayıcı etkisi üzerine deneyim ve bilgi paylaşımı yapıyor, kadınların birlikte güçlenmelerini sağlayacak bir alan yaratıyorlar.

Mimmoza
Kadın Derneği

Mimoza Kadın Derneği



Kuruluş Yılı

2020

Kuruluş Amacı:

Kadınların toplumsal, ekonomik, kültürel ve siyasal yaşamda eşit biçimde yer almasını desteklemek; toplumsal cinsiyet eşitliğini güçlendirmek; kadınlara yönelik şiddet, ayrımcılık ve eşitsizlikle mücadele etmek; özellikle çocuk yaşta, erken ve zorla evliliklerin önlenmesine katkı sağlamak hedefleriyle kuruldu.

Web Sitesi

www.mimoza.org.tr

Çalıştığı Tematik Alanlar

Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddetle mücadele, çocuk, erken ve zorla evliliklerin önlenmesi, hukuki, psikolojik ve sosyal destek mekanizmalarına erişim, yerel ve mülteci kadınların güçlendirilmesi, yerel yönetimlerde kadınların temsili, hak temelli savunuculuk

Mimozza Kadın Derneği

Ne tür faaliyetler yürütüyor? Hangi alanlarda çalışıyor?

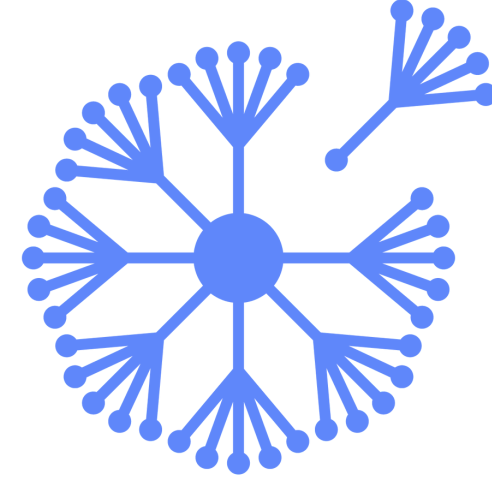
- Kadınlara psikolojik ve hukuki danışmanlık hizmetleri sunuyor.
- Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet ve ÇYEZE konularında farkındalık çalışmaları ve bilgilendirme atölyeleri düzenliyor.
- Mahallelerde, kurumlarda ve okullarda kadınlarla buluşarak onların deneyimlerini dinliyor ve ihtiyaçlarına uygun sosyal destek mekanizmaları geliştiriyor.
- Yerel ve mülteci kadınların güçlenmesini sağlayacak dayanışma ve savunuculuk faaliyetleri yürütüyor, kurumlar arası işbirliklerini güçlendiriyor.

ÇYEZE'nin Önlenmesi Destek Programı kapsamında ne yapıyorlar?

ÇYEZE Önlenmesi Destek Programı'nın ilk fazında dernek içi kapasite güçlendirmeye odaklandılar. Bu kapsamda çocuk yaşta erken/zorla evliliklerin önlenmesi konusunda iç kapasite eğitimleri düzenlediler ve mahallelerde kadınlarla bir araya gelerek ÇYEZE'nin riskleri ve sonuçları üzerine farkındalık çalışmaları yaptılar.

Destek Programı'nın ikinci fazında muhtarlarla bir araya gelerek ÇYEZE'nin sağlık riskleri ve hukuki boyutları üzerine atölyeler düzenleyecek, ÇYEZE ile mücadelede başvuru ve yönlendirme mekanizmalarını görünür kılmak amacıyla bir "Hizmet Haritası" oluşturacak ve mahallelerde kadınlarla gerçekleştirecekleri atölyelerde çocuk yaşta erken/zorla evliliklerin riskleri ve sonuçlarını ele alarak kadınların bu konudaki farkındalık düzeylerini artırmayı amaçlıyorlar.

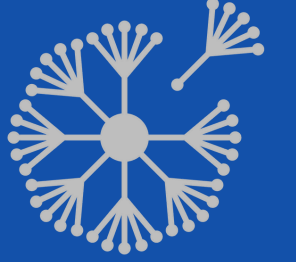




UÇAN SÜPÜRGE
KADIN İLETİŞİM VE
ARAŞTIRMA DERNEĞİ

FLYING BROOM WOMEN'S COMMUNICATION
AND RESEARCH ASSOCIATION

Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği



UÇAN SÜPÜRGE
KADIN İLETİŞİM VE
ARAŞTIRMA DERNEĞİ

Kuruluş Yılı
2008

Kuruluş Amacı

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin her alanda savunulması, yaygınlaştırılması ve sağlanması hedefiyle, kadınların ve kız çocukların insan haklarını korumaya ve geliştirmeye odaklı çalışmalar yürütmek, sivil toplumun ilerlemesine katkıda bulunmak hedefiyle kuruldu.

Web Sitesi

www.ucansupurgedernegi.org

Çalıştığı Tematik Alanlar

Çocuk yaşta, erken ve zorla evliliklerin önlenmesi; engelliler de dahil olmak üzere kız çocukların bilim, teknoloji, mühendislik, sanat ve matematik alanlarında (STEAM) eğitime ve meslek seçimini yönlendirilmesi; toplumsal cinsiyet ve kapsayıcılık temelli eleştirel medya okuryazarlığı ve medya izleme; savunuculuk için sanat olmak üzere geliştirdikleri 4 savunuculuk programı çerçevesinde çalışıyor. Toplumsal cinsiyet eşitliği, çocuk hakları, ekoloji, medya, engelli hakları ve sanat olmak üzere çok çeşitli tematik alanlarda çalışmalar yürütüyor.

ÇOCUK YAŞTA ERKEN VE ZORLA EVLİLİKLERİN GERÇEKLEŞME BİÇİMLERİ



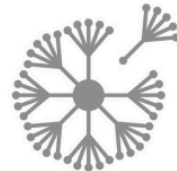
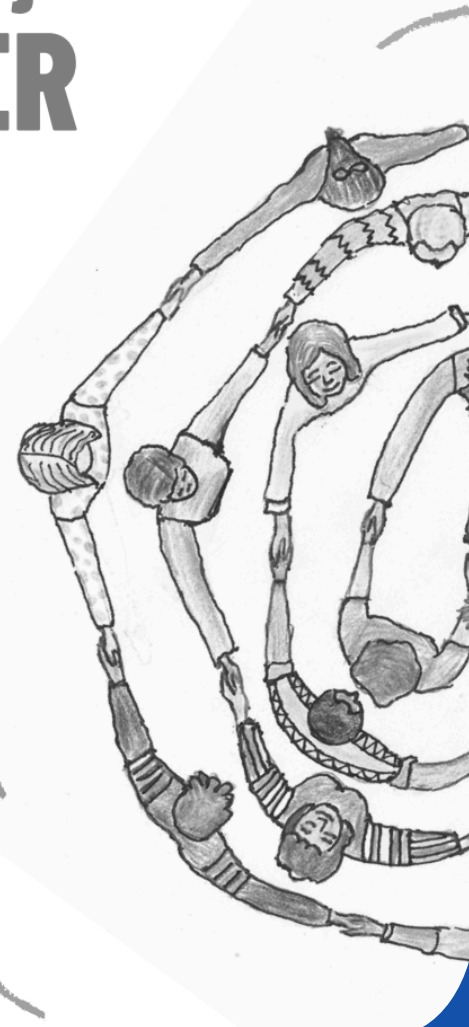
uçan süpürge
kadın iletişim ve
araştırma derneği

"Çocuk Yaşta Evliliklerle Mücadele Savunuculuk Programı: Değişen Dinamikler Yeni Araçlar" projesi kapsamında

Evlilik ekonomisi: Başlık parası çeşitli ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de halen uygulanmaktadır. Bazı ülkelerde bir kadın ne kadar erken yaşta evlenirse, ailesine ödenecek başlık ya da çeyiz parası miktarı o kadar yüksek olmaktadır. Ekonomik yetersizlik/güçsüzlük çeken ailelerin kızlarını mümkün olan en erken yaşta evlendirmesi yoksulluğa baş etme stratejisi olarak karşımıza çıkarken, aynı zamanda çocuk hakları ihlallerinin ekonomiyi ilgisizine de ortaya koymaktadır.	Berdel: Berdel, bir takas uygulamasıdır. Ailenin evlenecek oğlunun evleneceği kadının ailesine başlık parası ödemek istemediği için kendi kızlarını gelinlerinin erkek kardeşleriyle evlendirmek istemesi, bu talebin olumlu karşılanması durumunda ailelerin kız çocuklarını takas etmesidir. Berdele konu olan kızlar genellikle henüz reği olmamış çocuklardır. Berdel, kız çocuğu araçlaştıran bir değişim aracı, bir alışveriş nesnesi haline getirmektedir.	Miras ve malvarlığı devri: Hane malvarlığının evlatlara devredilmesinde ayrımcılık halen görülebilmektedir. Bazı aileler kendilerine miras kalan veya miras olarak bırakacakları para veya taşınır-taşınmaz mülkü "nasılla evlenip gidecek" savyıla kız çocuğa bırakmak istemektedir. Bu nedenle kızların miras hakkı konusunda farkındalık kazanmadan olabildiğince küçük yaşta evlenmesini tercih ederler. Böylece ailenin malvarlığının yönetimi, ailenin soyunu devam ettireceği düşünülen oğlan çocukların tasarrufunda olacaktır.
Rol modellerin olumsuz etkisi: Çocuk yaşta evlendirilen veya evlenen anne babalar, çocuklarının da erken yaşta evlenmelerini normal karşılayabilmektedir. Ayrıca, yaşanan çevrede erken evlilikler daha yaygınsa hem ebeveyn hem de çocuklar evlilik kararını geciktirmek istemeyebilir.	LGBTI+ bireylerin zorla evlendirilmesi: İkili cinsiyet sistemini içselleştiren ve tek seçenek olarak işaretleyen toplumlarda, farklı cinsiyet kimlikleri ve cinsel yönelimler çeşitli olarak değil, hastalık olarak görülür. LGBTI+ bireyler de zorla evlendirmeye maruz kalabilmektedir. Çocuğunun eşcinsel olduğunu öğrenen veya bundan şüphelenen ebeveynin onu heteroseksüel evliliğe zorladığı pek çok vaka vardır. Bu zorlamanın nedeni eşcinselliğin bir varoluş değil geçici bir heves veya patolojik bir durum olduğunun varsayılması ve bu 'hastalığın' diğer cinsle evlenince geçeceğine inanılmasıdır.	Çocuk ölüm oranlarında artış: Sahra altı Afrika ülkeleri gibi dünyanın bazı bölgelerinde iklim krizi, gıda güvenliği, salgınlar ve çatışma ortamı gibi sebepler çocuk ve bebek ölümlerini arttırmaktadır. Kız çocukların üreme kapasitesinin en yüksek olduğu yaşlarda yani olabildiğince erken evlendirilip çocuk doğurmaya zorlanmasının bir nedeni de budur.
İzleme mekanizmalarının yetersizliği: Evlilik gerekçesiyle kız çocuğunun eğitim hayatından çekilmesi, hamile kalması ya da didede maruz bırakılması gibi durumların devlet kurumları tarafından ya bilinmediği ya da takibinin yapılmadığı görülmektedir. Pratikte hem okul yetkililerinin hem de sağlık çalışanlarının bu duruma ilgili birimleri habere vererek çocuğun takibini sağlaması ve gerekirse çocuğun devlet korumasına alınması gerekmektedir.	Politik Nedenler	Hükümetlerin politikaları: Çocuk yaşta evlilikleri bir çocuk hakları ihali ve suç olarak görmeyen hükümetlerin yönetimindeki ülkelerde, çocuk yaşta evliliklerin durdurulması daha da zor ve karmaşık bir hal almaktadır. İktisadi, ekonomik ve beşeri kalkınmayı, toplumsal cinsiyet eşitliğini dikkate alan ve önceliklendiren kamu yönetimi ve devlet politikaları yerine genç nüfusu artırmak için evlilik ve çocuk doğurmaya toplumsal norm haline getiren siyasal durumu olan hükümetler, yurttışlarda bu tavsiyeyi yerine getirme motivasyonu yaratmaktadır.
Birden çok evliliğin hukuki dayanağının olması: Orta Afrika Cumhuriyeti gibi bazı ülkelerde erkeklerin birden fazla kadınıla evlenmeleri yasal olarak mümkündür. Erkekler, genç kadınlar ve henüz reği olmamış kız çocuklar ile evlenecek sosyal statülerini arttırdıklarını düşünmektedir. Türkiye'de çok eşlilik yasal değildir. Ne evliliği yasal olmamasına rağmen fill evliliklerine rastlanmaktadır.	18 yaşından küçük çocukların ailelerinin onayıyla evlenmesi: Türkiye'de yasal evlilik yaşı 18'dir. Ancak, bu yaşın altındaki 17 veya 16 yaşındaki kız çocukların vasilerinin yazılı onayı ve yetkili mahkemenin izniyle evlendirilmesi yaygındır. Olağanüstü durumlarda 16 yaşını doldurmuş çocukların aile mahkemesi hakiminin verdiği izin ile evlenmesi yaşı getirilen istisna olarak açıklanır.	Resmi nikah dışındaki hukuki olmayan uygulamalar: Türk Ceza Kanunu 230. maddesinin bağlamında "dinsel tören" ifadesiyle da "resmi nikah olmaksızın dini tören yapmak ve yaptırarak suç" olarak tanımlanmış evlendirilmesidir. Çankırı ve Ankara mahkemenin başvurusu üzerine İstanbul Anayasa Mahkemesi kararını uyarınca yürürlükte olan evlilikte yasal olması nedeniyle...

ÇOCUK YAŞTA EVLİLİKLER ATLASI

ÇOCUK YAŞTA EVLİLİKLERLE MÜCADELEDE KÜRESEL İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ VE ÜLKELERDEKİ DURUM



uçan süpürge
kadın iletişim ve
araştırma derneği

Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği



Ne tür faaliyetler yürütüyor? Hangi alanlarda çalışıyor?

- Kız çocukların evlendirilmesine karşı toplumda farkındalık yaratmak, taraf olunan uluslararası insan hakları sözleşmeler gereği ilgili kurumlara anayasal yükümlülüklerini hatırlatmak ve kız çocukların okula devamı, katılım hakkı, iyi olma halinin desteklenmesi ve temel insan haklarının korunması için savunuculuk ve iletişim faaliyetlerini odağa alan projeler yürütüyor.
- İklim değişikliği ve çoklu krizlerin haklara etkisini, engelli kadınların ve kız çocukların erken/zorla evliliklerden nasıl etkilendiğini, ekolojik haklar bağlamında gıda ve beslenme ile toplumsal cinsiyet eşitsizliği ilişkisini, dijital teknolojilerin kapsayıcılığını konu alan kapsayıcı bilgi ve savunuculuk için belge/yayın üretiyor.
- Çalıştıkları alanlarla ilgili rapor, kitap, bilgi notu vb. çeviriler yapıp yaygınlaştırıyor, ayrıca, sivil toplum örgütlerinin ve uluslararası kuruluşların yayınlarını web sitelerindeki Bilgi Belge Merkezi'nde paylaşıyor.
- Üye oldukları ağlara etkin biçimde katılarak, deneyim ve bilgi paylaşımı yoluyla karşılıklı öğrenmeyi ve birlikte güçlenmeyi hedefleyen çalışmalarda yer alıyor.
- Dikkat çekmek istedikleri konuları geniş ağımızla tartışmak üzere webinar, çevrimiçi ve yüz yüze söyleşiler, kavram atölyeleri, forumlar düzenliyor. Uzmanlıkları doğrultusunda programlarının kapsadığı alanlarda eğitim ve atölyeler yapıyor.
- Uluslararası insan hakları mekanizmalarına sivil alandan yapılan raporlamalara tematik raporlarla (Örneğin Evrensel Periyodik İnceleme'ye sundukları çocuk yaşta evliliklerle ilgili paydaş raporu) katkıda bulunuyorlar.

Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği

ÇYEZE'nin Önlenmesi Destek Programı kapsamında ne yapıyorlar?

Destek Programı'ndan yararlandıkları ilk dönemde (2023-2024) "Çocuk Yaşta Evliliklerle Mücadele: Değişen Dinamikler, Yeni Araçlar" projesini yürüttüler. Bu projede 52 ülkede çocuk yaşta evliliklerle mücadele örneklerini içeren bir Atlas, gazeteciler ve dijital haber içeriği üretenler için bir Kılavuz, çocuk yaşta evliliklere ilişkin kavramların yer aldığı bir Sözlük, erken ve zorla evlilikler Tipolojisi ve üç bilgi notu [yayınladılar](#).

Destek Programı'nın ikinci fazında "Çocuk Yaşta Evliliklerin Önlenmesi için Sivil Toplum Örgütlerinin Uluslararası Savunuculuk Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi"ni (2025) geliştirdiler. Bu kapsamda üyesi oldukları küresel savunuculuk ağı Girls Not Brides'in "Leveraging United Nations Human Rights Mechanisms To End Child Marriage" adlı rehberini Türkçeye çevirip yerelleştirdiler. STÖ'lerin Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi ve Evrensel Periyodik İnceleme olmak üzere dört mekanizmayı savunuculukta kullanma becerisini artırmak üzere üç atölye çalışmasından oluşan bir eğitim yaptılar. Eğitime 25'i sivil toplum örgütlerinden olmak üzere 49 kişi katıldı ve katılımcılar 10 saatlik eğitimi tamamlayarak katılım belgelerini aldı. Selen Doğan ve Sinem Sefa Akay'ın kolaylaştırıcılığını yaptığı atölyelerde hukukçu Ayşe Yaşar Yıldırım, Çember Derneği'nden Gülfer Kırbaş, toplumsal cinsiyet uzmanı Nurcihan Temur, UNICEF'ten Pinar Öktem, UN Women'dan Gülbanu Altunok Dertli ve STGM'den Ceren Can deneyimlerini paylaştı.

İlk fazda yaptıkları Kavram Atölyesi'ni tekrarladılar. Bu atölyede çevirisini yaptıkları rehberde geçen ve yerelleştirme aşamasında tartışılmasına ihtiyaç duyulan 12 kavram/terim üzerine sivil toplum örgütleri, hukukçular ve farklı mesleklerden katılımcılarla konuştular. Eğitime konu olan uluslararası mekanizmaların kullanılmasıyla ilgili pratik bilgilerin yanı sıra, Terimler Sözlüğü ve destekleyici dokümanları da (Engelli kadınlar ve kız çocuklar için erken ve zorla evliliklerle mücadele bilgi notu; İklim krizinin çocuk yaşta evliliklere etkisi bilgi notu; Bilgi iletişim teknolojileri ve yapay zeka çocuk yaşta evliliklerle mücadeleye nasıl yardımcı olabilir? bilgi notu) içeren Eğitim Kiti bu projenin en önemli çıktılarından biri oldu.

